

ת"פ 483/12/16 - מדינת ישראל נגד עלי מחאג'נה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 483-12-16 מדינת ישראל נ' מחאג'נה

בפני כבוד השופט דניאל פיש

המאשימה

מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד טל עופר מפרקליטות מחוז
חיפה - פלילי

נגד

הנאשם

עלי מחאג'נה ע"י ב"כ עו"ד אחמד חמז יונס

גזר דין

1. הנאשם הורשע בהכרעת דין מיום 11.1.2018 בביצוע שלוש עבירות של הצתה לפי סעיף 448(א) סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 לאחר ניהול הוכחות.
2. כאמור בהכרעת הדין, הנאשם מתגורר בשכונת אל-דאהר באום אל פחם. ביום 25.11.16 או בסמוך לפני כן, החליט הנאשם להבעיר אש בסמוך למבנים ולבתי מגורים בשכונה. לשם כך, הצטייד הנאשם במצית. בסמוך לשעה 8:35 הגיע הנאשם לפאתי השכונה, במקום בו קיימת צמחיה ופסולת, בסמוך לבתים בשלבי בנייה, אז שילח אש במזיד בדבר לא לו, באופן בו הדליק באמצעות המצית את המקום. כתוצאה מכך, התפשטה אש ונשרפו צמחיה ופסולת במקום. הדליקה כובתה על ידי אנשי כיבוי אש והצלה שהוזעקו למקום. הנאשם חזר לביתו ובסמוך לשעה 9:20, יצא שוב מביתו כשהמצית בידו. הוא הגיע למקום בפאתי השכונה, כ-250 מטר ממקום ההצתה הראשון, בסמוך לבתי מגורים השייכים לרואן אגבאריה ולעמאר אגבאריה. בבתי המגורים נמצאו אותה עת בעלי הבתים ובביתה של רואן, היה בנה בן השנה וחצי. הנאשם שילח אש במזיד בדבר לא לו, באופן בו הדליק באמצעות המצית צמחיה וחורש. כתוצאה מכך, התפשטה אש ונשרפו צמחיה וחורש במקום. הדליקה כובתה על ידי אנשי כיבוי אש והצלה שהוזעקו למקום, לאחר שתושבי הבתים פונו על ידי כוחות הביטחון למקום מבטחים. בהמשך, הלך הנאשם בשכונה, במקום בו קיימת צמחיה ופסולת, ובסמוך לשעה 10:40, בסמוך לבתי מגורים השייכים לאחמד ג'בארין וד"ר ח'ירי מחאג'נה, במרחק של כ-400 מטרים ממקום ההצתה השני, שוב שילח הנאשם אש במזיד בדבר לא לו, באופן בו הדליק באמצעות המצית צמחיה ופסולת במקום. כתוצאה ממעשיו של הנאשם התפשטה אש במטע במקום ונשרפו מספר עצים וצמחיה ופסולת. הדליקה כובתה על ידי כוחות כיבוי אש והצלה שהוזעקו למקום. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נשרף וכולה שטח שהיו בו פסולות שונות, צמחיה ומספר עצים בגודל של שלושה דונם לערך, וחדר עשן למספר בתים הסמוכים למוקדי ההצתות. יצוין כי כפי שנקבע בהכרעת הדין, באותה עת שררו תנאי מזג אוויר קיצוניים ברחבי המדינה, יובש ורוחות חזקות והשתוללו שריפות רבות בעקבות גל הצתות.

ראיות לעניין העונש

3. לטובת הנאשם העידה ארוסתו, גב' דועה עבד אלהדי. היא תיארה שהם מאורסים מזה כשנתיים ועתידים להתחתן בחודש אוגוסט 2018. היא תיארה שהקשר ביניהם טוב, ואת יחסו הטוב של הנאשם

לזולת.

כמו כן, הנאשם שהה במעצר מיום 25.11.16 ושוחרר ללא איזוק אלקטרוני ביום 16.1.17.

טיעוני המדינה לעונש

4. נטען שהתנהגותו של הנאשם מצביעה על זלזול מופגן כלפי מקום, רכוש, וחיי אדם שסוכנו על ידי מעשיו ושאלמלא פעולות כוחות הכיבוי הייתה עלולה להניב תוצאה חמורה בהרבה.

נטען שרק ענישה כבדה הכוללת עונש מאסר ארוך תהיה ראויה במקרה. נטען שעל העונש להוות גורם מוקיע ומרתיע על מנת לשקף את היחס בין חומרת המעשים, סלידתה של החברה מעבירות מסוג זה, והצורך להרתיע אחרים ממעשים דומים.

5. נטען שמי שמבצע עבירות כגון עבירות הצתה ונותן ביטוי לדרך חיים עבריינית, חייב לשלם על כך באכיפה בלתי סלחנית ושלילת חירותו לתקופה ממושכת. נטען שאין בנסיבותיו האישיות של הנאשם כדי להפחית מחומרת המעשים או מחומרת העונש שיש להשית עליו.

6. נטען שאמנם זכותו של הנאשם לנהל משפטו, ברם, שהורשע, אין הוא זכאי להקלות כפי שזכאים מי שמודים במעשיהם ונוטלים אחריות, בפרט כאשר לא נחסך מהמתלוננים ושאר העדים מתן עדותם (ע"פ 7964/11 וולא רובין (ג'מאל)(חלילה) נ' מדינת ישראל).

7. נטען שנפגעו הערכים המוגנים של שמירה על שלום הציבור, בטחונו ושמירה על הרכוש ובנוסף שמירה על הטבע והסביבה. נטען שהיקף הפגיעה הפוטנציאלית של העבירה הינו רב במיוחד ואינו ניתן לחיזוי. נטען שמדובר במעשים מסוכנים עד מאוד, כאשר הנאשם הצית אש במזיד בסמוך לאזורי מגורים בתנאי מזג אוויר קיצוניים ובתקופה בה נדרשו לוחמי האש ואנשי משטרת ישראל להתמודד עם גל השריפות ומספר רב של מוקדי שריפות.

8. נטען שעל פי הכרעת הדין נקבע שנשרפה צמחיה על פני שני דונם לערך, כאשר מלבד הנזק שנגרם נוצר סיכון עצום לאור העובדה שהשריפות הוצתו בסמוך לאזור מגורים. נטען שזה מלמד על זלזול בוטה מצד הנאשם אשר עוד נטש את זירות ההצתה כשהוא מודע לחומרת מעשיו.

9. נטען שאין מדובר במעשה בודד ספונטני אלא מעשים רצופים בתקופה יבשה ביותר. נטען שהנאשם הוא אחראי יחידי לביצוע העבירות ותכנן את הצתת שלושת המוקדים, הצטייד מראש במצית והגיע למוקד אחר מוקד בו הצית את האש. נטען שנוצר סיכון עצום כתוצאה מאופי עבירת ההצתה. נטען עוד שתנאי מזג האוויר ששררו ופינוי התושבים של השכונה לא הרתיעו את הנאשם, וכי מדובר בנסיבות לחומרה. נטען עוד לגרימת נזק רב של שטח שכלל צמחייה וחורש, על אף שלא נגרם נזק בפועל לבתים שבשכונה. נטען שהנאשם יכל להבין את הפסול במעשיו אך בחר להתעלם ולהמשיך בהם. נטען שבתסקיר הנאשם לא נטל אחריות מלאה, ונטען שמטרתו היתה לשרוף זבל.

10. נטען ששירות המבחן לא עימת את הנאשם באמור בהכרעת הדין וקבע שביצוע העבירות נבע משיקול דעת מוטעה ונטיית הנאשם לפעול בלי להתחשב בסיכונים. נטען שאין לקבל את המלצת שירות המבחן להטלת עבודות שירות כאשר מדובר במעשה עברייני חמור ונטען שהדבר אינו עולה בקנה אחד עם הפסיקה באשר לעבירת ההצתה. נטען שהמלצת שירות המבחן הינה שיקול אחד בלבד מתוך

שיקולי הענישה (רע"פ 5176/03 סוריאנו נ' מדינת ישראל). נטען שבמקרים דומים נגזרו עונשי מאסר משמעותיים.

11. נטען למתחם ענישה שבין 3-5 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית של מאסר מותנה וקנס.

טיעוני הנאשם לעניין העונש

12. הסנגור טען שמתחילת הדרך הנאשם לא הכחיש שביצע את ההצתות ושהסדר טיעון אפשרי התפוצץ על רקע כך שהמדינה לא הסכימה לכתוב שבמוקדי ההצתות היו זבל ופסולת, עובדות שלא הוזכרו בכתב האישום.

הסנגור טען שאילו לא היה מנהל את ההוכחות ממצא זה לא היה עולה. נטען שנוהלו מספר ישיבות בודדות ונוהלו חקירות קצרות ושההגנה ויתרה על עדים רבים. נטען עוד שאילו לא היו מנוהלים ההוכחות, לא היה נחשף בית משפט לסרטון בו הודיע הנאשם לאחר אחד מדיוני המעצר כי הוא רצה לשלוח מסר לראש המועצה שיאסוף את הפסולת בשכונה.

נטען שלא נמצא מקרה דומה בפסיקה למקרה דנן.

13. הסנגור הסכים שכל שריפה מהווה מעשה עבירה, אך נטען לקיום 'נוהל' של שריפת פסולת באזורי מגורים בהם לא נאספת הפסולת באופן סדיר וכי לא היה נהוג להעמיד לדין בגין כך. נטען שבנסיבות אלה אין להטיל ענישה כבדה גם אם מדובר במעשה אסור.

14. הסנגור חזר וטען שאין מדובר בהצתת אזור יער ונטען שמדובר במחלוקת ששייכת יותר לתחום המשפטי מאשר לתחום העובדתי וזאת למרות שלא התקבלה עמדת ההגנה באשר לסעיף האישום המתאים לפיה היה מדובר בעבירה לפי סעיף 449 לחוק העונשין- גרימת שריפה ברשלנות.

הסנגור הבהיר שמוסכם על כולם שמדובר באירוע אחד לגבי כל ההצתות.

באשר לקביעת מתחם הענישה ההולם הזכיר הסנגור את השוני בין המקרה דנן לבין המקרה בעניין מחאמיד, שם היו הנסיבות אחרות וחמורות בהרבה. נטען שלמרות זאת באותו מקרה נקבע מתחם ענישה שבין 15-30 חודשי מאסר בלבד.

15. הסנגור הוסיף וטען שבמקרה דנן לא הייתה סכנה אמיתית להתפשטות האש לאור מבנה השכונה והכבישים שחוצים אותה ונטען שאנשים בשכונה לא ידעו שיש שריפה בחוץ כאשר באו לפנותם. נטען שממילא האש לא הגיעה לאף אחד מהבתים בתוך השכונה ונטען שמדובר בשריפה לא מסוכנת בסיכומו של דבר.

16. הסנגור טען שמדובר בעבירה שדומה יותר לעבירה מנהלית לאיסור של הדלקת אש מאשר להצתה ונטען שאין העבירה מתאימה לאדם שזורק פסולת בשטח מול ביתו ומצית אותו. נטען שבדוגמאות שהובאו על ידי המדינה מדובר היה לרוב בעבירות הצתה שבוצעו על רקע סכסוכים.

17. לטענת הסנגור, הנאשם רצה אך להביע את טרונייתו על כך שלא מפנים את הפסולת מהשכונה ועשה זאת בדרך מינורית כאשר לא שרף מבנה או ציוד השייכים לעירייה.

18. נטען שהמצב בשטח לא נראה טוב טרם השריפה לאור ריבוי הפסולת בו, ונטען שלא נגרם נזק לדבר מה וכי בסופו של עניין נשרפו רק קוצים, עשבים יבשים ופסולת וכי לאחר מכן הושאר השטח נקי.
19. נטען שהמתחם הראוי בעניין דנן מתחיל ממאסר על תנאי ומגיע עד לחודשים ספורים של מאסר בפועל ועד לתקופה כוללת של שנה. נטען שהתסקיר מדבר בעד עצמו ושיש לאמצו.
20. הנאשם בדבריו אמר שהוא מצטער על מה שקרה ושהוא לא ציפה לתוצאה והזכיר שישב 60 ימים במעצר שנראו לו כתקופה ארוכה.

מדיניות הענישה

21. בע"פ 4006-12 **אריק מלאך נ' מדינת ישראל** (05.02.2013) התייחס בית המשפט העליון לרמת הענישה בעבירת ההצתה והפנה לפסק דין קודם 60/12 **חיים עמר נ' מדינת ישראל** שהפנה לע"פ 6463/11 **ברדוגו נ' מדינת ישראל** (05.06.2012) שם אושר עונש של 40 חודשי מאסר בפועל למערער שהורשע בעבירת הצתת מכונית ועבירות תעבורה שונות. כמו כן צוין שם שבית המשפט דחה ערעור על עונש של 42 חודשי מאסר בפועל שהוטל על המערער שהצית תחנת משטרה ותוארה שורת מקרים נוספים של הצתת מכוניות בהם הוטלו 3.5 שנות מאסר. באותו מקרה הצית המערער אש בבית עסק בבאר שבע וגרם לו נזקים קשים. הוטלו עליו 42 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון לא התערב בתוצאה.
22. בע"פ 1951/14 **באבי מקונן נ' מדינת ישראל** (15.02.2015) הודה הנאשם בכתב אישום מתוקן בעבירת הצתה כאשר באותו מקרה החליט להצית חנות תבלינים באמצעות דלק ששפך בחנות. המערער היה נעדר עבר פלילי ושילם פיצוי בסך 20,000 ₪. נקבע מתחם ענישה שבין 2.5-4.5 שנות מאסר בפועל ונגזר עליו 30 חודשי מאסר בפועל. הערעור נדחה.
23. בע"פ 907/14 **דניאל רחמים נ' מדינת ישראל** (18.11.2014) הורשע המערער על פי הודאתו בעבירות של הצתה וקשירת קשר לפשע כאשר על רקע סכסוך עם שכנתו הוא קשר קשר עם קטין להצית את רכבה. הקטין שפך דלק והנאשם הצית את הרכב שנגרמו לו נזקים כבדים. נקבע מתחם ענישה בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל ונגזרו 30 חודשי מאסר.
24. בע"פ 7887/12 **מאיר שאול נ' מדינת ישראל** (24.04.2013) הושתו על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל בגין הצתת מגרש שגרמה נזק לצידוד. בערעור נקבע שמתחם הענישה שנקבע בין שנתיים לארבע שנות מאסר אף נוטה לקולא, גם לגבי אדם שמצבו הנפשי מעורער במידה מסוימת ונקבע שאין המתחם מתאים למקרי הצתה רגילים בהם נאשם אינו סובל מבעיה נפשית, שאז מתחם הענישה צריך להיות גבוה יותר.
25. בע"פ 632/17 **מאחמיד נ' מדינת ישראל** (03.12.2017) קבע כי המתחם ביחס לעבירה בודדת של הצתה נע בין 15-30 חודשי מאסר. באותו מקרה היה מדובר בשני צעירים, אחד מהם קטין, שהורשעו בעבירה בודדת של הצתת חורש. הנאשם הבגיר נידון על ידי הערכאה הדיונית ל-24 חודשי מאסר שהופחתו ל-18 חודשי מאסר בערעור.

תסקיר המבחן

26. בתסקיר שירות המבחן מיום 13.3.18 תואר שהנאשם הוא בן 27 ומאורס, ומתגורר בבית הוריו באום אל פחם ומזה שנתיים עובד בעבודות חשמל אצל קבלן. הוא סיים את לימודי התיכון עם תעודת בגרות מלאה כאשר תוארה התנהלותו במסגרת בית הספר כתקינה ללא בעיות משמעת והתנהגות. תואר כי משפחת מוצאו נורמטיבית.

27. צוין שלנאשם אין עבר פלילי. בהתייחסותו לעבירה הוא שיתף כי היא בוצעה ללא כוונה פלילית או על מנת לפגוע בסביבה כאשר העירייה באזור מגוריו לא מפנה את הזבל ומדי פעם השכנים שורפים אותו על מנת למנוע מפגע תברואתי. הוא טען שבמקרים קודמים האש כיבתה את עצמה ללא גרימת נזק. הוא שיתף את שירות המבחן בכך כי בדיעבד הוא מבין היום את הסיכון במעשיו ולמד את הלקח.

שירות המבחן קבע שביצוע העבירה נבע משיקול דעת מוטעה ונטייתו של הנאשם לפעול מבלי להתחשב במכלול הסיכונים הכרוכים בהתנהגותו. הוערך כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירות דומות בעתיד והומלץ על ענישה מוחשית של מאסר בעבודות שירות.

דין

28. כפי שכתב השופט עמית בע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל: "רבות נכתב ונאמר אודות חומרתה היתרה של עבירות ההצתה, שתחילתה ידועה "ואחריתה מי ישורנה", שכן מנהגה של האש להתפשט מבלי יכולת שליטה תוך גרימת נזקים ואף סיכון חיי אדם ... הצתה נתפסת כעבירה חמורה, לא רק בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה, אלא גם בשל המסר העברייני האלים העולה ממנה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור...".

29. הערכים החברתיים שנפגעו במקרה דנן היו פגיעה בביטחון הציבור ושמירת שלום הציבור. בסופו של דבר לא נגרם נזק לרכוש ואולם בעקבות תנאי מזג האוויר הקיצוניים, היבשים עם רוחות עזים ששררו באותו יום נוצר סיכון פוטנציאלי רב. הנאשם עשה הכנות לקראת ביצוע העבירה במוקד הראשון, והמשיך לעבר המוקד השני והשלישי למרות שהיה צריך להיות ברור לו כי הוא חושף את הציבור בשכונתו לסיכון משמעותי.

30. באשר למדיניות הענישה, לא מצאתי מקרה דומה למקרה דנן - שריפה בתוך יישוב כאשר המניע הוא בין היתר הבעת מחאה על אי פנוי פסולת על ידי הרשות המקומית. ואולם, בעניין זה יש להעיר כי אילו הייתי מקבל לחלוטין את טענת הנאשם כי רצה לשלוח מסר לרשויות על ידי הבעת השטח היה בכך רק כדי להחמיר את מצבו ולא להקל עמו. שהרי, מדובר בהבעת מחאה פסולה ומסוכנת מאד שעלולה לצאת חיש מהר משליטה ולגרום לתוצאות הרסניות ואפילו קטלניות.

31. יש עוד לקחת בחשבון את הסיכון המוגבר ששריפות מהוות לאור מגמת שינוי האקלים המביאה לתקופות יובש ארוכות מן העבר בישראל (ראו דוח של הארגון הבינ"ל intergovernmental panel on climate change - <http://www.ipcc.ch/ipccreports/tar/wg2/index.php?idp=246>; Flanagan M.D., Amiro B.D., Logan K.A. et al, FOREST FIRES AND CLIMATE CHANGE IN THE 21st CENTURY, **Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change (2006) 847**; Westerling Leroy, INCREASING WESTERN U.S. FOREST WILDFIRE ACTIVITY; SENSITIVITY TO CHANGES IN THE TIMING OF SPRING, **Phil. Trans. R. Soc.**

13 (2016) 371; M. Turco, N. Levin, N. Tessler, H. Saaroni, RECENT CHANGES AND REALTIONS AMONG DROUGHT VEGETATION AND WILDFIRES IN THE EASTERN MEDITERRANEAN: THE CASE OF ISRAEL, **Global and Planetary Change, Vol 151**

28-35 (2017)). הנאשם, כאדם בעל אינטליגנציה רגילה, היה צריך לדעת את הפסול במעשיו בייחוד כאשר הודה שידע אודות השריפות שהשתוללו ברחבי המדינה באותה עת.

32. בהתחשב בכל האמור לעיל, מתחם הענישה ההולם במקרה דנן נמצא בין 2-5 שנות מאסר וייתכן כי הגיע העת בעקבות הסיכון המוגבר שהשריפות מהוות להחמיר עוד בעתיד.

מבחינת קביעת העונש בתוך המתחם לקולא יש לקחת בחשבון את החרטה שהביע הנאשם בסוף ההליך, את העובדה כי אין לחובתו עבירות קודמות, את ההרתעה שהייתה בתקופה בה ישב במעצר, ואת ההערכה שהובאה על ידי שירות המבחן כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירות כאמור בעתיד. עם זאת, המלצת שירות המבחן אינה משקללת את מלוא מרכיבי ביצוע העבירות והצורך לשלוח מסר ברור כי הצתת שריפות במכוון בייחוד בתנאי יובש קיצוניים אינה פעולה שהחברה יכולה לסבול.

אשר על כן, בסופו של דבר הנני משית עונשים כדלקמן:

א. 24 חודשי מאסר בפועל מהם תנוכה התקופה בה שהה הנאשם במעצר מיום 24.11.16 ועד 18.1.17. הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום 3.6.18 בבית מעצר קישון כשברשותו ת"ז או דרכון. על הנדון לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם עם ענף אבחון ומיון בשב"ס, טלפון 08-9787336.

ב. 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, כאשר התנאי יופעל במידה והנאשם יבצע עבירת הצתה.

ג. קנס בסך 20,000 ₪ לתשלום עד ליום 1.9.18.

התנאים המגבילים הקיימים ימשיכו לחול עד לכניסת הנאשם למאסרו.

ניתן היום, י' אייר תשע"ח, 25 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.